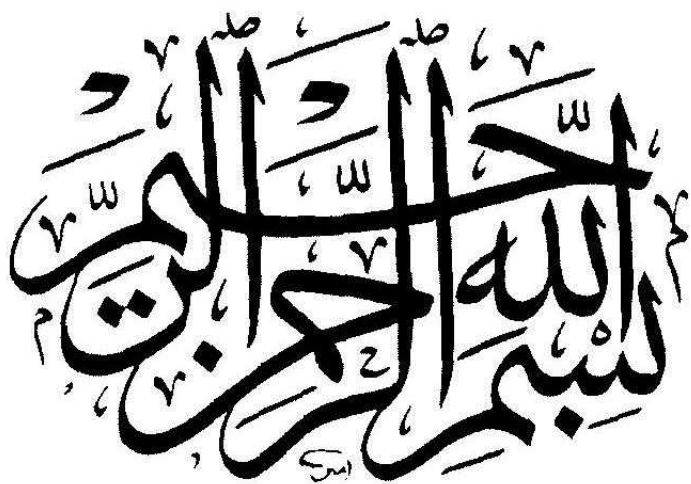

نقش تحولات اجتماعی در امنیت شهری

مؤلف:

قاسم حبیب زاده

مؤسسه چاپ و انتشارات

دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع)

سرشناسه: حبیب‌زاده، قاسم، ۱۳۴۹-
 عنوان و نام پدیدآور: نقش تحولات اجتماعی در امنیت شهری/مؤلف قاسم حبیب‌زاده؛ ویراستار علمی احسان ابراهیمی و رکیانی
 مشخصات نشر: تهران: دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع)، موسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری: ۱۸۶ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۱-۰۱۶-۱
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۸۲ - ۱۸۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع: تحولات اجتماعی -- ایران
 Social change -- Iran
 موضوع: امنیت داخلی -- ایران -- جنبه‌های اجتماعی
 Internal security -- Social aspects -- Iran
 موضوع: انحراف اجتماعی -- ایران
 Deviant behavior -- Iran
 موضوع: تحولات اجتماعی
 Social change
 موضوع: امنیت داخلی -- جنبه‌های اجتماعی
 Internal security -- Social aspects
 شناسه افزوده: ابراهیمی و رکیانی، احسان، ۱۳۶۳-، ویراستار
 شناسه افزوده: دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع)، موسسه چاپ و انتشارات
 رده بندی کنگره: HMA۳۱
 رده بندی دیویی: ۳۰۳/۴۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۳۴۴۴۰
 وضعیت رکورد: فیبا

نام اثر: نقش تحولات اجتماعی در امنیت شهری

مؤلف: قاسم حبیب‌زاده

ویراستار علمی: احسان ابراهیمی و رکیانی

نوبت چاپ: اول (بهار ۱۴۰۰)

شمارگان: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۳۹۰/۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۱-۰۱۶-۱

چاپ و صحافی: چاپ بلاغ

نشانی: تهران بزرگراه شهید بابایی، بعد از پل لشکرک، دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع)

مؤسسه ی چاپ و انتشارات تلفن: ۷۷۱۰۴۸۳۴ دورنگار ۷۷۱۰۴۸۳۶

* کلیه حقوق اعم از چاپ، تکثیر و نسخه‌برداری محفوظ است.

سخن ناشر

کتاب یکی از مهمترین دست آوردهای بشری و بهترین ابزار ارتباطی برای انتقال معارف الهی و انسانی است. تالیف آثار علمی برجسته و معتبر از جمله رهیافت های کارآمد و اثربخش برای بهره گیری از تجربه های ارزشمند و اندوخته های دانش صاحب نظران هر حوزه از علم است. دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین علیه اسلام با تدوین کتاب های علمی، فرهنگی، انقلابی و نظامی مورد نیاز با بهره گیری از علوم جدید و بومی سازی آن با تجارب متراکم انقلاب اسلامی تلاش می نماید تا مرزهای دانش را در نورددیده و علوم مورد نیاز در عرصه پاسداری از انقلاب اسلامی تا ایجاد تمدن نوین اسلامی را عرضه نماید. امید است این امر چرشی در حرکت و پویایی این دانشگاه در راستای گام دوم انقلاب اسلامی باشد.

موسسه چاپ و انتشارات

دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین علیه السلام

پیشگفتار

اگر چه امنیت به عنوان ضروری ترین نیاز جامعه بشری قدمتی با تاریخ زندگی اجتماعی دارد، لیکن امروز گستره مفهومی و حوزه تحلیل بسترهای آن فضاها، عینی و ذهنی، مجازی و واقعی و... را در ابعاد مختلفی در بر گرفته است. مقام معظم رهبری (مدظله العالی) چند سالی است که شخصاً برای ترمیم و رفع برخی از آسیب‌های اجتماعی وارد شده‌اند و همه مسئولین عالی نظام را دعوت و جلساتی را مرتب برگزار می‌کنند. معظم‌له می‌فرمایند: «امنیت اجتماعی این است که مردم در محیط کار و زندگی خود احساس خوف و تهدید و ناامنی نکنند» این مساله خیلی مهم است. استاد مطهری نیز از معدود متفکران عصر حاضر است که نگرشی عمیق و موشکافانه به بررسی و نقد مبانی اجتماعی و فلسفی داشتند. ایشان به این بحث بی‌اعتنا نبوده و ضمن نقد، بررسی آرا و اندیشه‌های دیگران در باب تغییر و تحولات اجتماعی و علل و عوامل آن، به نظریه پردازی در این زمینه پرداختند.

کتاب نقش تحولات اجتماعی در امنیت شهری اثری قابل مطالعه، آموزنده و حاصل تجربیات نویسنده در عرصه‌های اجتماعی بوده و برای تشریح مفاهیم امنیت و تحولات اجتماعی تدوین شده است.

بررسی تحولات اجتماعی از عمده‌ترین مباحثی است که از اوایل قرن بیستم اهمیت یافته و در سه دهه اخیر نیز به تدریج در کشورهای در حال توسعه شناخته شده است. مؤلف این کتاب به این موضوع اشاره می‌کند که تغییرات در ساختار اجتماعی جامعه چگونه بر امنیت شهری و احساس امنیت اجتماعی در جامعه زمینه را برای سازگاری بین گروه‌های اجتماعی، قومی، دینی و نژادی مختلف (با توجه به تنوع این شاخص‌ها در کشور ما) فراهم کرده و فضای اجتماعی امن برای تعاملات اجتماعی گروه‌ها بایکدیگر جهت امنیتی پایدار ایجاد می‌نماید. هدف اصلی تألیف این کتاب که در فصل نخست ذکر شده آشنایی با مفاهیم امنیت و انواع آسیب‌ها و تحولات اجتماعی است و تلاش شده است تصویر مناسبی در ذهن مخاطب ترسیم گردد.

مؤلف، مقدمه و فصل اول را به بیان هدف، تعریف موضوع و اهمیت آن و سپس گستره تحولات اجتماعی و تاثیر پذیری امنیت از آن پرداخته است و در انتهای فصل به تشریح ابعاد امنیت و مفاهیم بنیادی که مبنای نظریه پردازی در امنیت و علوم اجتماعی به شمار می آید، همت گماشته و کوشش شده که در حد لازم و کافی به هدف کتاب پرداخته شود.

فصل های بعدی که در واقع پیکره اصلی کتاب را تشکیل می دهد می توان در عمل به سه بخش تقسیم کرد: در بخش نخست؛ مثال های عینی از مباحث ناب تجربی و نظری درباره امنیت و تحولات اجتماعی و ارتقاء آن آمده است.

در این باب که آیا ارزش ها و باورهای جامعه در دهه های اخیر دگرگون شده یا خیر عقاید مختلفی بیان شده است برخی معتقدند که تحولات اخیر موجب تغییر ارزش ها، باورها و سنت ها شده و عده ای دیگر بر این عقیده هستند که اعتقاد به سنت ها و ارزش های جامعه با اندکی تغییر مثل گذشته با رجاست، از این رو در فصل دوم به بررسی روند الگوهای تحولات اجتماعی در جوامع غربی اشاره شده و در فصل سوم هم بررسی روند و الگوهای تحولات اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران پرداخته شده است.

بخش دوم؛ فصول چهارم و پنجم به کار گزاران جامعه اسلامی که به اداره بخشی از امور جامعه منصوب هستند یا تاثیر و نقش کلیدی در امنیت دارند، اشاره شده است، این کار گزاران اجتماعی اند که مشکل نه چندان مهم را در ذهنیت اجتماعی، بزرگ و مهم جلوه می دهند و بالعکس از کنار مشکل گسترده ای به آسانی عبور می کنند. در ادامه فصل پنجم نیز قلمرو امنیت اجتماعی از منظر فرمانده معظم کل قوا مورد تاکید قرار گرفته تا اهمیت ویژه موضوع نشان داده شود.

بخش سوم؛ شامل فصول ششم و هفتم با توجه به وجود تنوع در تعاریف امنیت اجتماعی و تهدیدهای آن به بررسی و تبیین برخی تحولات اجتماعی و آسیب پذیری های امنیتی اختصاص داده شده، زیرا پیچیدگی زندگی در جوامع امروزی باعث شده که «گسترش امنیت اجتماعی» ضرورتی روزافزون برای زندگی توأم با آرامش و آسایش و رسیدن به پیشرفت مادی و معنوی یابد.

در فصل پایانی به تبیین روش های کاهش آسیب پذیری های اجتماعی پرداخته شده است.

در این بخش مؤلف در صدد است با توجه به مبانی و مبادی اعتقادی نظام جمهوری اسلامی به موضوع امنیت و مساله اجتماعی بنگرد و شاخص‌های آن را استخراج کند و در نهایت چارچوبی نظری و قابل اتکا برای پژوهشگران این حوزه تأمین نماید. در همین راستا در پایان هر فصل به گونه‌ای نسبتاً منسجم برخی پرسش‌ها (تشریحی و تستی) و نتیجه‌گیری فصل بیان می‌شود.

ناظر علمی دانشگاه

دکتر احسان ابراهیمی و رکیانی

اول تیر ماه ۱۳۹۸

www.ketab.ir

مقدمه

سیر تحولات اجتماعی ریشه در تاریخ دارد و دانشمندان زیادی با رجوع به تاریخ در صدد تبیین علمی تحولات اجتماعی برآمدند. شهید مطهری یکی از این دانشمندان است که با مبنای اسلامی و دینی و رویکرد علمی سیر تحولات اجتماعی را با کنکاش در تاریخ و آرای سایر دانشمندان مورد بررسی قرار داده و نظرات ارزشمندی ارائه نموده است. وی در دو کتاب «فلسفه تاریخ» و «تکامل اجتماعی انسان» به خوبی به این موضوع پرداخته است.

اصالت فرد یا جامعه و اینکه کدام یک سازنده و شکل دهنده به دیگری است از قدیم الایام در بین حکما و دانشمندان محل بحث بوده است و طبعاً پاسخ به این سؤال تبعات و الزاماتی به همراه دارد که زندگی دنیوی و اخروی افراد را تحت تأثیر قرار خواهد داد. اگر اصالت را به جامعه دهیم یعنی آنکه بشر اختیاری از خود ندارد و واضح است که این با آموزه‌های اسلام سازگاری ندارد. از آن طرف اصالت مطلق را نمی‌توان به فرد داد زیرا به هر حال تأثیرات جوامع مختلف روی افراد، واقعیتی است که نمی‌توان آن را انکار کرد. مکاتب مختلف بشری هر یک به فراخور مبانی دیدگاه‌های خود طرّفاً یکی از این دو نگاه بوده‌اند، شهید مطهری به اعتبار اتکا به معارف اسلامی، به نظریه سومی قائل است. در عین آنکه جامعه را مرکب از مجموع افراد می‌داند که تأثیرات مشخصی در تحولات اجتماعی دارند، اما معتقد است ویژگی‌های شخصی افراد از آن‌ها سلب نمی‌شود و اصالت فرد از بین نمی‌رود و فطرت خدادادی او نمی‌گذارد فرد کاملاً در جامعه حل و هضم شود.

از همین روی نمی‌توان پذیرفت تاریخ در مسیری از پیش تعیین شده حرکت می‌کند و سیر تحولات اجتماعی انسان‌ها را با خود می‌برد. به گفته شهید مطهری که نظریه فطرت را مطرح می‌کند: «مسیر انسان را، یک مقدار همان فطرت اولیه خود انسان تعیین می‌کند و یک مقدار جامعه ... در حالی که تمام شرایط اجتماعی بر ضد یک جریان است، می‌بینید آن چیزی که فطرت فرد و فطرت جامعه است و نباید از بین برود، از یک جای دیگر طلوع می‌کند»^۱

بررسی جوامع مختلف در طول تاریخ بیانگر روند تکاملی آن‌هاست یعنی در عین اینکه

حاکمان بنا به مصالح خود تلاش داشته‌اند جامعه تحت حکومت خود را در حالت ایستا نگه دارند تا منافع آن‌ها به خطر نیفتد اما «انسان‌ها با اراده خودشان، با اختیار خودشان، با طرح‌ریزی خودشان برای جامعه‌شان، راه تکامل جامعه را انتخاب کرده‌اند و جامعه را جلو برده‌اند؛ یعنی نقش اختیار و آزادی انسان‌ها در گذشته را نباید فراموش کرد و لهذا گروه‌هایی از انسان‌های گذشته قابل ستایش و قابل تعظیم و تجلیل و تقدیس‌اند و آن‌ها همان‌هایی هستند که می‌توانستند در جلوی تکامل تاریخ بایستند یا به تکامل تاریخ کمک نکنند و آسایش فردی را برای خودشان برگزینند، ولی این کار را نکردند و آزادانه و به اختیار خود در راه تکامل تاریخ فداکاری کردند؛ و انسان‌های دیگری مورد ملامت و صد هزار ملامت و نفرین هستند به دلیل اینکه کارشکنی کرده‌اند؛ و قهراً اگر ما آینده را شناسیم یعنی برای آینده طرحی نداشته باشیم و اگر به مسئولیت خودمان برای ساختن تاریخ توجه نکنیم، مورد ملامت آیندگان خواهیم بود. تاریخ ساخته انسان است نه انسان ساخته تاریخ. اگر طرحی برای آینده تاریخ نداشته باشیم و اگر مسئولیت خودمان را برای آینده تاریخ درک نکنیم کسی نمی‌تواند به ما قول بدهد که این کشتی خودبه‌خود به طور خودکار به مقصد و هدف خودش برسد»^۱.

آنچه که امروز در حال رخ دادن است شتاب تغییرات و تحولات اجتماعی و سربر آوردن هویت‌های جدید در جوامع است که موجب دغدغه دولت‌ها گردیده است. آگاهی روزافزون افراد از هویت، جامعه و موجودیت اجتماعی خود و دیگران و به تبع آن افزایش انتظارات و خواسته‌ها از دولت، باعث گردیده که دولت‌ها به نحوی به این جهت‌گیری‌های هویتی و تقاضاهای جدید، توجه روزافزونی نمایند. همچنین ظهور جنبش‌های نوین اجتماعی، نخبگان و گروه‌های مرجع جدید، همواره حاکمیت‌ها را جهت برآورده کردن خواسته‌های خود تحت فشار قرار می‌دهند.

بنابراین با شناخت ویژگی‌های تحولات اجتماعی، می‌توان نگاه واقع‌بینانه‌ای نسبت به حرکت‌های جدید اجتماعی پیدا کرد و هم اینکه به آسیب‌های ناشی از معارض گردیدن آن‌ها وقوف پیدا نمود و با کاهش شرایط اصطکاک جنبش‌ها و نخبگان جامعه با نظام سیاسی و به عبارتی واکنش عقلانی و مشروع در قبال خواسته‌های آن‌ها، تغییرات اجتماعی ناشی از آن‌ها را

شناسایی نموده و ضمن مدیریت و کنترل آسیب‌های احتمالی، امنیت لازم را در جامعه برقرار کرد. نکته مهم در ذیل تحولات اجتماعی «امنیت» است که می‌تواند تحت تأثیر آن ارتقاء یا تنزل پیدا نماید. طبعاً نوع رویکرد حاکمیت با تحولات است که می‌تواند نسبت «امنیت» را با آن تعیین نماید؛ به عبارت دیگر مقابله یا غفلت و بی‌توجهی به تحولات می‌تواند جامعه را در بلندمدت با آسیب‌های ناشی از آن‌ها مواجه نماید، اما مدیریت تحولات و جهت‌دهی به آن‌ها در راستای اهداف نظام اسلامی می‌تواند از تبعات امنیتی آن‌ها بکاهد. حال با توجه به اینکه تحولات دو جنبه درون‌زایی و برون‌زایی دارد، عدم مدیریت تحولانی که منشأ بیرونی دارد به مراتب تبعات بیشتری خواهد داشت.

نکته دیگر آنکه شرایط پیچیده و نوین اجتماعی به گونه‌ای خود را به جوامع تحمیل نموده است که تحولات اجتماعی را به نسبت گذشته بسیار سیال کرده و متولیان امور جامعه را همواره با مسائل جدیدی روبرو می‌نماید. همچنین به تبع این شرایط «امنیت» که پیش از این صرفاً در حوزه‌های دفاعی، امنیتی و انتظامی مورد بحث و بررسی قرار می‌گرفت، اکنون در تمام حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی، دفاعی و زیست‌محیطی پراکنده است و غفلت از هر یک از این حوزه‌ها می‌تواند حاکمیت را با چالش‌های اساسی امنیتی مواجه نماید، لذا افراد فعال در حوزه‌های دفاعی-امنیتی باید توجه داشته باشند که تمام حوزه‌های یاد شده، حوزه استحقاقی «امنیت» محسوب می‌گردد.

قاسم حبیب‌زاده

آبان ماه ۱۳۹۹

فهرست مطالب

فصل ۱: کلیات و تعاریف	۱
۱-۱- مفاهیم و اصطلاحات	۴
۱-۱-۱- آسیب‌های اجتماعی	۴
۱-۱-۲- امنیت	۵
۱-۱-۳- امنیت فردی	۸
۱-۱-۴- امنیت اجتماعی	۹
۱-۱-۵- جایگاه امنیت اجتماعی در قانون اساسی	۱۰
۱-۱-۶- امنیت سیاسی	۱۱
۱-۱-۷- امنیت فرهنگی	۱۳
۱-۱-۸- امنیت اقتصادی	۱۴
۱-۱-۹- امنیت زیست‌محیطی	۱۵
۱-۱-۱۰- امنیت شهری	۶۱
۱-۱-۱۱- اجتماع	۱۷
۱-۱-۱۲- تغییر اجتماعی	۱۸
۱-۱-۱۳- تحول اجتماعی	۱۸
۱-۱-۱۴- پدیده‌های اجتماعی	۱۹
۱-۱-۱۵- نظم اجتماعی	۱۹
۱-۱-۱۶- ساخت اجتماعی	۲۱
نتیجه‌گیری	۲۳
فصل ۲: بررسی روند و الگوهای تحولات اجتماعی در جوامع غربی	۲۷
۲-۱- نظم و انضباط ماشینی	۲۹
۲-۲- نهاد خانواده	۳۱
۲-۳- بحران هویتی	۳۲

۳۳	۲-۴- سرخوردگی از اقتصاد کاپیتالیستی
۳۴	۲-۵- خشونت
۳۵	۲-۶- اینترنت
۳۶	۲-۷- مهاجرت
۳۷	نتیجه گیری
۳۹	فصل ۳: بررسی روند تحولات اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران
۴۲	۳-۱- الگوهای تغییرات اجتماعی
۴۲	۳-۱-۱- تکامل
۴۲	۳-۱-۲- اشاعه
۴۳	۳-۱-۳- فرهنگ پذیری
۴۳	۳-۱-۴- شهری شدن
۴۴	۳-۱-۵- صنعتی شدن
۴۵	۳-۱-۶- خانواده
۴۶	۳-۲- تحولات و تغییرات اجتماعی کشور
۵۰	۳-۳- شاخص های تعرضات اجتماعی گذشته
۵۲	۳-۴- علل بروز تعرضات اجتماعی
۵۴	۳-۵- امنیت و نظم داخلی
۵۶	۳-۶- نظام اجتماعی
۵۷	۳-۷- انضباط اجتماعی
۵۷	۳-۸- تفاوت نظم و انضباط اجتماعی
۵۸	۳-۹- وفاق و تعادل اجتماعی
۵۹	۳-۱۰- هدف از زندگی اجتماعی
۵۹	۳-۱۰-۱- دستیابی به عدالت
۵۹	۳-۱۰-۲- دستیابی به کمال
۶۰	۳-۱۰-۳- آموزه های قرآن درباره مسئولیت فردی

۶۱	۳-۱۰-۴-آموزه‌های قرآن درباره مسئولیت اجتماعی.....
۶۱	۳-۱۰-۵-نظم اجتماعی مطلوب.....
۶۱	۳-۱۱-عوامل تغییرات اجتماعی.....
۶۲	۳-۱۱-۱-نقش و عوامل سیاسی تغییرات اجتماعی.....
۶۳	۳-۱۱-۲-نقش و عوامل فرهنگی تغییرات اجتماعی.....
۶۳	۳-۱۱-۳-نقش و عوامل فردی (نگرشی) تغییرات اجتماعی.....
۶۴	۳-۱۱-۴-نقش و عوامل ایدئولوژیک تغییرات اجتماعی.....
۶۴	۳-۱۱-۵-نقش و عوامل جغرافیایی تغییرات اجتماعی.....
۶۵	۳-۱۲-تضاد اجتماعی.....
۶۶	۳-۱۲-۱-عامل جمعیتی.....
۶۸	۳-۱۲-۲-عامل اقتصادی.....
۷۲	۳-۱۲-۳-انقلاب تکنولوژیک.....
۷۳	نتیجه‌گیری.....
۷۷	فصل ۴: عوامل و کارگزاران تغییرات اجتماعی.....
۷۹	۴-۱-نخبگان.....
۸۱	۴-۱-۱-تقسیم‌بندی نخبگان.....
۸۳	۴-۱-۲-علما و روحانیون.....
۸۴	۴-۱-۳-فعالان سیاسی.....
۸۴	۴-۱-۴-دانشجویان.....
۸۴	۴-۱-۵-اصحاب رسانه.....
۸۵	۴-۱-۶-هنرمندان و ورزشکاران.....
۸۵	۴-۲-جنبش‌های اجتماعی.....
۸۶	۴-۲-۱-تعریف جنبش‌های اجتماعی.....
۸۹	۴-۲-۲-شرایط پیدایش جنبشهای اجتماعی.....
۸۹	۴-۲-۳-شیوه‌های عمل جنبشهای اجتماعی.....

- ۹۰ ۳-۴- گروه‌های فشار
- ۹۲ ۴-۴- رسانه‌ها
- ۹۳ ۵-۴- کارکردهای سیاسی رسانه‌ها
- ۹۳ ۴-۵-۱- طرح افکار عمومی
- ۹۳ ۴-۵-۲- رسانه‌های جدید و مبارزات سیاسی
- ۹۴ ۴-۵-۳- تداخل در عرصه مدیریت تحولات
- ۹۴ ۴-۶- افزایش امنیت انسانی با شناسایی تهدیدات زیست‌محیطی و توسعه
- ۹۵ ۴-۷- توانایی تحلیل برنامه‌های توسعه حکومت‌ها
- ۹۵ ۴-۸- تأثیر رسانه‌های نوین ارتباطی بر فرهنگ
- ۹۶ ۴-۸-۱- تلویزیون
- ۹۶ ۴-۸-۲- رادیو
- ۹۷ ۴-۸-۳- روزنامه‌ها
- ۹۷ ۴-۸-۴- فضای مجازی
- ۹۹ ۴-۹- تکنیک‌های رسانه‌ها علیه امنیت ملی
- ۱۰۰ ۴-۱۰- پیشنهادها
- ۱۰۱ ۴-۱۱- قومیت‌ها
- ۱۰۵ نتیجه‌گیری
- ۱۰۹ فصل ۵: قلمروی امنیت اجتماعی از منظر فرمانده معظم کل قوا
- ۱۱۱ ۵-۱- اهمیت و ضرورت امنیت در دیدگاه فرمانده معظم کل قوا
- ۱۱۳ ۵-۲- امنیت پایدار و ابعاد آن در دیدگاه فرمانده معظم کل قوا
- ۱۱۵ ۵-۳- ابعاد، سطوح و وجوه امنیت در دیدگاه فرمانده معظم کل قوا
- ۱۱۵ ۵-۴- شیوه‌های ایجاد امنیت پایدار در دیدگاه فرمانده معظم کل قوا
- ۱۱۷ ۵-۵- پیشنهادها
- ۱۱۷ نتیجه‌گیری

فصل ۶: بررسی و تبیین برخی تحولات اجتماعی و آسیب‌پذیری‌های امنیتی ۱۱۹

- ۱-۶- نظام خانواده ۱۲۲
- ۲-۶- نظام جامعه ۳۲۱
- ۳-۶- سرمایه اجتماعی ۱۲۴
- ۴-۶- شهرنشینی ۵۲۱
- ۵-۶- هویت ۱۲۷
- ۶-۶- بحران هویت ۱۲۷
- ۶-۶-۱- عوامل بحران هویت ۱۲۸
- ۶-۶-۷- وجوه هویتی فرهنگی جامعه ایران ۱۲۹
- ۶-۶-۱-۷- هویت ملی ۱۲۹
- ۶-۶-۲-۷- هویت اسلامی ۱۳۰
- ۶-۶-۳-۷- هویت طبایفه‌ای ۱۳۱
- ۶-۶-۸- تکنولوژی و فرهنگ ۱۳۱
- ۶-۶-۹- نظام اقتصادی ۱۳۲
- ۶-۶-۱۰- نظام فرهنگی - ادراکی ۱۳۳
- ۶-۶-۱۱- نظام انتقال قدرت ۱۳۳
- ۶-۶-۱۲- عوامل مخل امنیت اجتماعی ۱۳۴
- ۶-۱۲-۱- کج‌روی‌های ارزشی و اجتماعی از طرف حکومت و مردم ۱۳۵
- ۶-۱۲-۲- شیوع گناه در جامعه ۱۳۶
- ۶-۱۲-۳- ترک امر به معروف و نهی از منکر ۱۳۶
- ۶-۱۲-۴- تشدید فاصله طبقاتی ۱۳۷
- ۶-۱۲-۵- بی‌توجهی حکومت به کار ویژه‌های خود ۱۳۷
- ۶-۱۲-۶- قانون‌گریزی ۱۳۸
- ۶-۱۲-۷- اختلافات داخلی و درگیری‌های درونی ۱۳۸
- ۶-۱۲-۸- استکبار ۱۳۹

- ۶-۱۲-۹- اشرافی‌گری ۱۴۰
- ۶-۱۲-۱۰- اسراف و زیاده‌روی ۱۴۰
- ۶-۱۲-۱۱- ظلم و جور ۱۴۱
- ۶-۱۳- نقش معماری شهری در امنیت شهری ۱۴۲
- ۶-۱۴- تأثیر کج‌روی‌های اجتماعی بر امنیت شهری ۱۴۳
- ۶-۱۵- راه‌های مقابله با کج‌روی‌های اجتماعی ۱۴۴
- نتیجه‌گیری ۱۴۵
- فصل ۷: تبیین روش‌های کاهش آسیب‌پذیری‌های اجتماعی ۱۴۹**
- مقدمه ۱۵۱
- ۷-۱- درک فهم جدید از امنیت ۱۵۲
- ۷-۲- چاره‌جویی برای عوامل مخل امنیت اجتماعی ۱۵۴
- ۷-۲-۱- راه‌های مقابله با عوامل ناامنی اجتماعی ۱۵۵
- ۷-۳- عمده‌ترین آسیب‌های حاشیه‌نشینی ۱۵۷
- ۷-۴- اهم فعالیت‌هایی که در حل مسئله حاشیه‌نشینی مؤثرند ۱۵۸
- ۷-۵- تأثیر آموزه‌های دینی در کاهش آسیب‌پذیری‌های اجتماعی ۱۵۹
- ۷-۶- پیش‌بینی و پیش‌تدبیری در خصوص کنش‌ها و واکنش‌ها ۱۶۰
- ۷-۷- تفکیک آسیب از تهدید، برخورد ایجابی و سلبی ۱۶۱
- ۷-۸- نظام تعلیم و تربیت - اتصال بین‌نسلی ۱۶۱
- ۷-۹- مصونیت بخشی به جامعه - آگاهی بخشی ۱۶۲
- ۷-۱۰- کنترل احساس محرومیت نسبی در جامعه ۱۶۳
- ۷-۱۱- مدیریت تحولات - درون‌زا و برون‌زا ۱۶۳
- ۷-۱۲- روش‌های کوتاه‌مدت - بلندمدت نظام تعلیم و تربیت ۱۶۴
- ۷-۱۳- مهندسی تحولات از خانواده - خانواده استحکام‌بخش جامعه ۱۶۵
- ۷-۱۴- سازوکارهای تقویت نظم اجتماعی ۱۶۶
- ۷-۱۴-۱- معنا بخشی زندگی ۱۶۶

۱۶۷	۲-۱۴-۷- بسط اصول و فروع دین در زندگی فردی و اجتماعی.....
۱۶۷	۳-۱۴-۷- توحیدگرایی.....
۱۶۸	۴-۱۴-۷- امامت و رهبری.....
۱۶۹	۵-۱۴-۷- عدالت محوری.....
۱۶۹	۶-۱۴-۷- اهتمام به نهاد تعلیم و تربیت.....
۱۷۰	۷-۱۵- نمونه‌ای از دستورالعمل‌های اسلام برای نظم و انضباط اجتماعی.....
۱۷۱	نتیجه‌گیری.....
۱۷۵	پیوست.....
۱۸۱	منابع.....

فهرست اشکال

۹۱	شکل (۴-۱) مدل.....
----	--------------------

فهرست جداول

۱۱۲	جدول (۵-۱) امنیت پایدار و ابعاد آن از دیدگاه مقام معظم رهبری.....
۱۱۳	جدول (۵-۲) امنیت پایدار و ابعاد آن از دیدگاه مقام معظم رهبری.....
۱۱۵	جدول (۵-۳) ابعاد، سطوح و وجوه امنیت از منظر رهبر معظم انقلاب اسلامی.....
۱۱۶	جدول (۵-۴) شیوه‌های ایجاد امنیت پایدار از دیدگاه مقام معظم رهبری.....